

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Afklaring (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 193. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346605096832/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

I

Karl Wintrup var i saa høj Grad Laadbo, saa han havde levet sit første Aar i Kjøbenhavn, uden at det var faldet ham ind at danne sig noget-somhelst Overblik over denne Murstensverden imellem Valby Bakke og Amagerland, Kalvebodstrand og Øresund. Han havde gaaet, ligesom Sporvognshestene, sine bestemte Ruter ad de Gader, til hvilke hans forskellige Ærinde førte ham; men naar ikke Ærinderne havde noget med hinanden at gjøre, saa havde han heilerikke tænkt paa at søge Forbindelsen imellem disse forskellige Ruter, ligesaa lidt som han egenlig nogensinde havde forestillet sig Overgangen eller Forbindelsen mellem dette store, kunstige By-Rige og saa det Agerland, de Enge, de Søer og Skove og det Hav, som dog faktisk fandtes derudenfor. Dette sidste havde maaske sin Aarsag i, at han altid var kommen til og fra Kjøbenhavn med Tog eller Dampskib; men for Resten var det selve Byens Størhed, der havde virket til en vis Grad overvældende, saa han havde opgivet Oversigten som noget umuligt.

Han havde dette første Aar boet i Norresøgade, og herfra gik for ham fire Veje, der ikke kom hinanden ved: een ad Svineryggen og Gammel Kongevej til Frederiksberg Have og Søndermarken; een til Banegaarden, der vil sige: bort fra det hele, ud i Landet. – De to sidste Veje løb sammen over Teglgårdsbroen og Nørrevold ind til Hjørnet af Teglgårdstræde; herfra gik den ene ind til Universitetet og videre ad Kjøbmager- og Østergade ind til det kongelige Theater; Kjøbmagergade og Østergade var for Karl hele det første Aar Hovedruten igennem Kjøbenhavn; først senere opdagede han »Stroget«. – Den anden – eller rettere sagt, den fjerde – Vej var ikke som de tre øvrige; thi den var *fortryllet*. Ogsaa af denne Grund maaske havde han aldrig faaet set nogen Forbindelse mellem den og den foregaaende. Denne fjerde Vej gik ad Nørrevoldgade, forbi Gothersgade og Garderkasernen og derpaa ind ad Porten til Rosenborgs vidunderlige Slot og Have. Naar han kom her, havde Tiden altid staaet stille, thi hvem husker at tælle det bankende Hjertes Slag, – og bag Havens Stammer og Grene, igjennem de høje Porte, som Træernes

Kroner dannede, saaes Aftensolen glimre i alle Kronprinsessegadens Ruder. Den var saa brat og stejl denne Murklint ned mod Havens Træer, og den var jo levende – Øjne saae ud over Haven fra Klintens Kamre. Hele Aaret havde al Ting spejlet sig her i to mørke, straalende Øjne.

Men hvis nogen havde sagt til Karl, naar han stod paa Kongens Nytorv: Gaa ned ad den Gade histovre, Gothersgade, saa har Du kun to Minuters Gang til Kongens Have, da vilde han sikkert være bleven blussende rød, thi det vilde have kommet ham altfor overraskende, at han befandt sig saa nær ved denne Egn, der for hans Følelse slet intet havde at skaffe med Ruten: Kjøbmagergade – Østergade – Kongens Nytorv.

— —

Da Karl som nybagt Kandidat i Filosofien vendte tilbage til Kjøbenhavn efter Sommerferien i Jylland, tog han atter Ophold i sit Pensionat i Nørresogade og gav sig straks i Færd med at lægge Plan for sit fremtidige Studium. Han talte med Professorerne, og det blev ham tilraadet at tage som Manuduktor den unge Drphil. Fensmark, der ikke blot var dansk Historiker, men tillige en udmærket Filolog. En Student, han havde lært at kjende i Rus-Aaret, tiltraadte ham det samme. – Da han sammen med denne noget ældre Studerende – Peter Hellum – begav sig hen forat træffe Aftale med Doktoren, var de begge meget ivrigt optagne af Samtale om et sprogligt Emne, nemlig Spørgsmaalet om, hvorvidt selve *Klangen* i en Dialekt kunde siges at rumme en Mening eller være Udtryk for noget sjæleligt overhovedet. Karl paastod, at Sproget i Vendsyssel havde en *forundret*, i Hannerederne en *nysgjerrig* Klang; i Himmerland lød Stemmerne lidt brustent som hos et Menneske, der har ligget og grædt om Natten; paa Randersegnen var Klangen fornuftigt afdæmpende eller berigtigende; den lød som et: «naa, naa» til en Overdrivelse. – Hellum lo med en morsom langthivende Latter, til hvilken ogsaa hørte nogen sugende Spyt-Hvislen i Mundvigerne – og troede ikke, man kunde tale om en saa bestemt Betydning i Sprogklangen, – forøvrigt vilde han ønske, at Dr. Fensmark havde haft lidt mere af den Slags Sprog-sans, Sans for den folkelige Stemning i Sproget; han var nok dygtig, men han behandlede Sproget saa underlig upersonligt, som om det